

La pèrdua de les velles aptituds comercials

Creiem de tanta importància el recobriment de les antigues aptituds del nostre poble per al comerç que com a estímul volem deturar-nos en aquest punt i transcriure detalladament les mateixes paraules dels autors esmentats en el text. La idea inicial de l'Almirall ve concretada en el següent paràgraf del seu discurs: «Perquè nosaltres els catalans exercim les grans indústries i som manufacturadors per trista necessitat, a què ens ha dut el desenvolupament de la història de la nostra pàtria. Fou un temps en què Barcelona exercia el seu vertader ofici, en què era ciutat eminentment mercantil. Vingué després el descobriment de l'Amèrica, i hom ens lligà les mans; i quan, després d'un segle de postració, Catalunya tornà a renèixer, perquè malgrat totes les vicissituds restava sencer el caràcter dels seus fills, es va dedicar a la indústria. Avui és industrial per tal com ha estat obligada a deixar l'ofici mercantil. Havíem de viure i produir, i vàrem viure com poguérem i com ens permeteren les circumstàncies». Estasen, on desenrotlla més el tema és en el seu estudi sobre les condicions d'engrandiment i riquesa de Catalunya, i resum així el seu pensament: «Les aptituds dels catalans per al comerç i la marina eren excepcionals i reconegudes per tot el món. Amb la decadència de la prosperitat comercial, vingué la desaparició de les aptituds; moltes institucions mercantils caigueren en desús, i gran nombre de pràctiques utilíssimes en oblit; i quan a principis d'aquest segle—el XIX—varen renèixer les arts i les indústries, es despertà altra volta el geni català, però la seva activitat s'orientà intensament a les arts i a la indústria i molt poc a l'esfera mercantil. El català està reduït des de molts anys a aquesta part a ésser un senzill i modest industrial». Recollim les paraules d'Amengual: «Després de la caiguda, i mercès a les seves virtuts econòmiques conservades com a caliu sagrat a través del viure estret i recollit, Catalunya a mitjans del XVIII estava en condicions d'aprofitar els progressos de la tècnica i totes les característiques del moment... Però s'enganyaria qui cregués que el ressorgiment tingué el mateix caràcter econòmic que en els segles XIV i XV. Les seves facultats mercantils en tres segles d'inacció havien de restar necessàriament atrofiades. La mediocritat espiritual d'una menestralia lliurada a un treball mecànic modest, amb horitzons limitats, sense vistes al mercat exterior, no podia menys de produir la contracció i l'apocament d'aquelles prodigioses energies expansives que caracteritzaren Barcelona en els millors temps de la seva història. I així, el renaixement econòmic de Catalunya, poderós, robust, intens sens dubte, que admira a tots quants medeixen la quantitat i la vigoria de les forces individuals que ha desplegat i la dels obstacles que s'han oposat a llur desenvolupament, ha tendit fatalment a prendre els carrils de la industrialització, apartant-se dels dominis del gran comerç, del comerç internacional, i fins de l'orientació marítima». Coincident també amb aquesta tendència és l'afirmació de Vidal i Guardiola: «Barcelona industrial és filla del seu comerç; en ell recolzen la força del seu passat i les inquietuds del seu pervindre», i la conclusió del P. Miquel d'Esplugues: «Mentre Barcelona no torni a ésser el que fou..., mentre no es redimeixi de aquesta desfiguració essencial..., mentre no realitzi l'aspiració que la seva matrícula sigui, sense punt de comparança, la primera de tot el litoral ibèric i una de les primeres del món, no hi haurà per a ella completa redempció econòmica ni de raça, perquè històricament és ben comprovat que el seu destí essencial ans que tot és ésser regina del mar que li serveix de catifa». L'exemplaritat que es desprèn d'aquestes paraules, es que cal fer reviu la vella tradició ardua i expansiva, tornar realitat el desig, encara no prou efectiu, que Barcelona expressa en l'oda mallorquina: «Com més terra, i més mar, i més pobles albiro,—a mesura d'amor el meu pit s'engrandeix—i me sento una força que abans no tenia — i sóc tan tota una altra, que fins jo em desconec».

Carles Pi i Sunyer

Del llibre *L'aptitud econòmica de Catalunya*

Commemoració de l'entrada de Ferran d'Antequera a Balaguer. 1413-1931

S'ha publicat la crida següent:

Balaguerins! Catalans!

No mereix de tenir herois aquell poble que no sap retre'ls culte ni honorar llur memòria.

Si volem veure com sorgeixen herois d'entre les multituds dels nostres dies, hem de posar-los sovint davant dels ulls les figures d'aquells qui saberen sacrificiar-se i negar-se ells mateixos per aconseguir el triomf d'una noble idealitat.

La història de Balaguer, no és una història grisa com la de tantes viles es-

borradisses que van vivotejant sense pena ni glòria al llarg dels segles. Les seves pàgines són més d'un cop il·luminades per les flames de l'heroïsmes i els seus episodis culminants són també episodis culminants i decisius de la història de tota la nostra terra.

Entre aquests episodis cap de tan present a la memòria de tots els catalans com el setge de la ciutat que es defensà ardidament tres mesos abans de sucumbir davant l'escomesa de la host de Ferran d'Antequera el primer rei de la dinastia castellana.

La caiguda de Balaguer, al costat del Compromís de Casp, és la fita que marca el començament de la nostra decadència nacional. Sembla com si els balaguerins i llur cabdill Jaume d'Urgell, el darrer príncep d'aquella noble nissaga del casal de Barcelona, que du-

rant tant segles havia conviscut cordialment compenetrada amb el nostre poble, tant en les hores amargues com en les glòries, pressentissin la davallada de Catalunya i no volguessin plànyer cap esforç ni cap abnegació per aturar-la en els inicis.

El moment actual sembla ésser també decisiu per a la nostra vida col·lectiva. Soriosament ara no es tracta d'aturar una decadència sinó al contrari d'impulsar un recobriment. Per a aquesta tasca és necessària la cooperació continuada, tenaç i entusiasta de tots els fills de la nostra terra. Abans d'empendre-la ens sembla ben escaient d'homenajar tots els qui han lluitat i sofert per la nostra santa causa en la persona d'aquells qui en obrir-se el període més desolador de la nostra història assenyalaren amb llur exemple el camí monjoiat de sacrificis que havia de dur-nos al retrobament de la nostra personalitat nacional.

Amb aquest propòsit, les entitats sotassignants s'adrezen al poble balaguerí, i a tots els catalans, convidant-los a la commemoració de la caiguda de Balaguer, que tindrà lloc el propi dia 15 de novembre.

Unió Catalanista - Palestra

Actes que tindran lloc a Balaguer:

Matí, a les onze, gran acte commemoratiu. Oradors: Narcís Masó, D. Roig i Pruna, Maria del Carme Nicolau, A. Carrion, F. Masferrer, Joan Estelrich, Ventura Gassol.

Tarda, a les quatre, sardanes a la Plaça.

NOTES POLITIQUES

Les responsabilitats

Condemna de l'exrei

El text de la condemna de l'exrei d'Espanya redactat per la Comissió de responsabilitats, diu així:

«La degradación solemne de todas sus dignidades y derechos, que no podrá ostentar legalmente ni dentro ni fuera de España.

La reclusión perpetua, en defecto de la pena de muerte, en el caso de que pise el territorio nacional.

Incautación de todos los bienes y derechos de propiedad del ex rey.

La sentencia, después de aprobada por las Cortes y sancionada por el Gobierno provisional de la República, será impresa y fijada en todos los Ayuntamientos de España y comunicada a los representantes diplomáticos de todos los países, así como a la Sociedad de las Naciones».

Les incompatibilitats

Un projecte

La comissió de responsabilitats està acabant un projecte d'incompatibilitat per als que exerciren càrrecs de lliure nomenament en la dictadura.

Assoleixen els efectes d'aquest projecte d'incompatibilitat, solament els càrrecs públics de lliure nomenament, però no als que foren elsigits per les corporacions, com assembleïstes.

Es proposa per a tots els esmentats càrrecs i per als assembleïstes nomenats per la dictadura, la inhabilitació per a exercir càrrec públics i polítics, durant un termini encara no determinat.

La comissió es proposa presentar aviat a la taula aquest projecte.

Les coses de Don Pio

Ens acaba de descobrir

El senyor Pius Baroja ha estat a Barcelona. Heu's aci el que ha dit a un redactor de «El Sol»:

«—Pues, sí, hombre; llegué esta mañana de Barcelona.

—¿Y qué tal, D. Pío?

—Por allá anduve... Por cierto que no vi ese separatismo que dicen. La gente habla menos catalán que nunca; el pueblo, poco; los señores, sí... Esos lo hablan bastante; pero se les nota que por un prurito de ostentación... Allí la gente vive muy preocupada por las cuestiones económicas; por el Estatuto, poco... muy poco. Yo creo que el Estatuto quedará en nada. Madrid seguirá mandando... Siempre ha ocurrido eso.»

NOTES DE LA COMARCA

Malgrat

Retorn.—En el tren de les sis, arribaren a aquesta població, les tres noies que abandonaren llurs cases per causes no molt concretes. Es creu que alguna d'elles deixà els seus familiars per no viure molt satisfactoriament amb ells. Arribaren a Malgrat acompanyades de llurs respectius pares i l'arribada fou presenciada per nombrosos curiosos.

Des de les columnes d'aquest DIARI rebim tots els que han contribuït en la recerca nostra cordial enhorabona.

Cinema.—Prosseguint els seus esclatants èxits cinematogràfics que l'empresa del cinema Guimerà porta a cap durant aquesta temporada, el diumenge passat, dia 8, projectaren la tan formosa pel·lícula tènica «El rei del Jazz».

Com de costum la sala d'espectacles estava completament ocupada i el públic sortí satisfet de la producció.

Millora.—Ha estat molt ben acollida la disposició de les autoritats locals de asfaltar els principals carrers de la població, degut a l'estat lamentable d'aquests. Ja completament acabat es troba el carrer de Canalejas, el qual presenta un magnífic aspecte, i en vies d'acabar-se el de M. Cubí, tot i no estar completament acabat presenta un aspecte ben diferent.

Seria convenient, que tots els carrers s'anessin sinó asfaltant, arrançant al menys, puix és llastimós que en dies plujosos es faci impossible la circulació pel mig del carrer degut al gran fangueig que hi ha.

Ja és hora que un poble de l'importància de Malgrat no tingui carrers en estat lamentable que desdiuen de la bellesa de la població.

Corresponsal

NOTES DEL MUNICIPI

La sessió d'ahir

Amb sis regidors i l'Alcalde comença la sessió. En aprovar-se l'acta de la anterior n'entren quatre més. I el Secretari passa a llegir el

Despatx oficial

Hom es dona per assabentat d'una ordre del Ministeri de Governació sobre classificació i dotació de places de metge; d'una pòliza de la Cia. Hispania que fa referència a l'assegurança del personal obrer de l'Ajuntament; de la liquidació de recàrrecs presentada per la Cia. Gral. d'Electricitat corresponent al mes de setembre; dels anàlisis d'aigües de la ciutat, totes pures i potables; de la liquidació de Rendes Públiques per utilitats de diverses Companyies establertes a Mataró.

Instàncies

Passen a la Comissió les següents:

Unió de Cooperatives demanant la autorització per instal·lar taules de venda de carn, molit i gallina a la plaça de Sant Cristòfor i en la de Pi i Margall. Joventut Valenciana, de Barcelona, sol·licitant una subvenció pel viatge de propaganda de l'Estatut Català en ferres valencianes que organitzen. Joan Sadó, venedor de fruites de la plaça, demanant es traslladi de lloc la nova font, puix l'humitat i els treballs que hi fan el perjudiquen. Energia Elèctrica de Catalunya sol·licitant autorització per podar uns arbres de quatre carrers que dificulten el pas de línies elèctriques. Unió d'Empleats i Obrers Municipals lamentant que en el projecte de pressupostos per 1932 no hagi arribat l'augment de sou a tots els empleats, quedant decepcionats i contrariats per no haver-se atés diferents punts de la seva primera instància. Demanen que siguin subsanades una sèrie de diferències que enumeren. Ferran Moraja renunciant a un octau d'aigua i Josefa Puig, Vda. Ferrés demanant li siguin liquidats els honoraris devengats pel seu difunt espòs pels projectes i pressupostos confeccionats per ordre de Ajuntaments anteriors per la construcció d'una nova Plaça-Mercat. Diu, a la vegada, que d'aquests honoraris li siguin descomptats els arbitris per millores al carrer de Lepanto que li han estat presents.

—Com és que la minyona serveix a taula amb el barret posat?

—Es que ha arribat avui i no sap si es quedarà o se n'anirà.

De Passing Show, Londres.

El Dr. Samsó, meige-dentista, que prestava els seus serveis a la Clínica «L'Aliança», ha instal·lat el seu Consultori al carrer de Lepanto, n.º 45 (Casa Català), on atindrà als clients en les mateixes condicions que ho feia a «L'Aliança».

Dimarts de 11 a 4 — Dissabtes de 2 a 4

REPRESENTANT

ben introduït en fàbriques de gèneres de punt el precisa important Litografia i fàbrica de caps de cartó litografiat.

Escriure a CIDI, Laietana, 54.-Barcelona

ANUARIO GENERAL DE ESPAÑA
(Baillly-Baillière - Riera)

EDICIÓN 1931

Datos oficiales del Gobierno Provisional de la República, en Madrid y Capitales principales

4 TOMOS 4

MÁS DE 8.600 PÁGINAS
MÁS DE TRES MILLONES DE DATOS
54 MAPAS EN COLORES
de las Provincias y Posesiones de España

TODO EL COMERCIO, INDUSTRIA, PROFESIONES, ETC.
SE ENCUENTRAN EN ESTA OBRA
SECCIÓN EXTRANJERA

Precio de un ejemplar completo:
CIEN PESETAS
(franco de portes en toda España)

EL ANUNCIO EN EL ANUARIO
LE COSTARÁ POCO Y LE PRODUCIRÁ
MUCHO

Anuarios Baillly-Baillière y Riera Reunidos, S. A.
Enrique Granados, 86 y 88 - BARCELONA

LLEGIU EL
DIARI DE MATARÓ

F. Solduga Castells

Exassistent als Hospitals de París i d'Estrasburg

MALALTIES DE LA PELL, SANG I CABELL

Dimarts i dissabtes, de 5 a 7 tarda — Carrer de Lepanto, 45.— Mataró

Casa en venda bona renda

Raó: Arrufat — Fermí Galán, 482 — Mataró.

Per a portar la comptabilitat

a estones en despaixos, s'ofereix jove especialitzat.

Informaran a l'Administració del DIARI.

ES VEN

una casa al carrer del Rierot.

Raó: Argüelles, 25, baix.—Mataró.

APARELLS I MATERIALS DE RADIO

Venda, instal·lació i reparació de tota classe d'aparells

JOSEP CASTANY

RIERA, 47

Biblioteques públiques

De la Societat IRIS (Melior de Palau, 25): Oberta els dies feiners, del dilluns al divendres, de 8 a 10 de la nit; dissabtes de 6 a 8 del vespre i diumenges i dies festius de 11 a 1 del matí i de 5 a 7 de la tarda.

De la Societat ATENEU (Melior de Palau, 3): Horari: Dies feiners, de 8 a 10 de la nit; dissabtes de 4 a 7 de la tarda i de 9 a 11 de la nit i diumenges i dies festius, de 11 a 1 del matí i de 5 a 8 del vespre.

De la CAIXA D'ESTALVIS (Carrer d'En Palau, 18): Hores de lectura: Dies feiners, del dilluns al dissabte, de onze a una del matí i de dos quarts de 6 a dos quarts de nou del vespre. Resta tancada els diumenges i festius.

Guia del Comerç, Indústria i professions de la Ciutat

Cases recomanables de Mataró, allistades per ordre alfabètic

Agent de negocis LEANDRE ARRUFAT Fermí Galán, 482 Corredor de finques Ampliacions fotogràfiques CASA PRAT Churraca, 60 Vendes a plaços - Exposició permanent - Marca Anissais ANTONI GUALBA Sta. Teresa, 30 - Tel. 64 Dipòsit de xampany Codorniu. Destil·leria de licors M. MARTINEZ REGAS Reial, 282-284, T. 15, Establerta en 1808. Licors, xarops, vins, xampanya Banquers BANCA ARNUS Riera, 62 - Tel. 40 Negociem tots els cupons venciment corrent. BANC CENTRAL Rambla, 36 - Telèfon 222 Negociem tots els cupons venciment corrent «B. URQUIJO CATALAN» C. Padrós, 6 - T. 8 Negociem tots els cupons de venciment corrent. S. A. ARNUS-GARÍ Per encàrrecs en aquesta ciutat, Molas, 18 - Tel. 264 Caldereries EMILI SURIA Churraca, 39 - Telèfon 303 Caldeacions a vapor i aigua calenta. Serpentina. Carruàgides JOAQUIM CASTELLS - TAXIS-MATARÓ Bravo, 12 Telèfon 220 MARCEL·L LLIBRE Beat Oriol, 7 - Tel. 209 Immillorable servei d'autos i tarifes de lloguer. Carbons COMPANIA GENERAL DE CARBONES Per encàrrecs: J. Alberch, St. Antoni, 70 - Tel. 229	Col·legis ESCOLES PIES Apartat n.º 6 - Tel. 280 Pensionistes, Recomanats, Vigilats, Externs Cordilleries VIDUA D'ANTONI XIMENES Sant Antoni, 22 Especialitat en cordills per indústries. Teixits de lute Còpies MAQUINA D'ESCRIBRE St. Francesc P. 16 Circulars, obres, actes i tota mena de documents Cristall i Pisa LA CARTUJA DE SEVILLA Riera 52. Tel. 256 Porcelana, imatges, Perfumeria, Objectes per regala Dentistes DR. ENRIC ORDOÑEZ MUTIS Riera, 50 1.er Dilluns, dimecres i divendres de 4 a dos quarts de 8 Drogueries BENET FITÉ Riera, 36 - Telèfon 30 Comerç de Drogues. - Produccions fotogràfiques. Estorers MANUEL MASFERRER Carles Padrós, 78 : Peralanes, cortines i articles de viuet. Fonides PERE MIR Enric Granados, 5 Menjars al cobert i abonats Funeràries FUNERARIA DE LES SANTES Pajol, 58 Telèfon 57 MIQUEL JUNQUBRAS Telèfon 111 M. Clau Verdagué, 12 - Sucursal: St. Benet, 24	FUNERARIA «LA DOLOROSA» St. Agustí, 11 Telèfon 55 Fusteries JOAN ALUM Sant Josep, 16 : Estudi de projectes i pressupostos. : SALVADOR COMAS Barcelona, 37 Restauració de mobles BSTEVE MACH Lepanto, 23 : Projectes i pressupostos. : Garaiges BENET JOPRE SITJA R. Alfons XII, 91 al 97 Ensenyament gratuït. Cotxes d'ocasió. - Tel. 554 Herboristeries «LA ARGENTINA» Sant Llorenç, 16 bis Plantes medicinals de totes classes. Impremies IMPREMTA MINERVA Barcelona, 13-T. 255 Treballs del ram i venda d'articles d'escriptori TRIA I TARRAGÓ Rambla, 28 - Tel. 290 Treballs comercials i de luxe, de tota classe Maquinària SALVADOR FONT VERDAGUER Reial, 363 Tel. 28 Fundició de ferro i articles de Fumisteria Marbristes JOSEP ALSINA Reial, 436 Lloses marbrístiques. Marbres artificials de tota classe. Merceries JOSEP MAÑACH Sant Cristòfor, 21 Gèneres de punt, Perfumeria, Juguetes, Confeccions	Mesures d'obres RAMON CARDONER Sant Benet, 41 : Preu fet i administració. : JOAN GUAL Sant Milies, 18 Construccions i reparacions Mobles ERNEST CLARIANA Bisbe Mas, 17.-T. 231 Construcció i restauració de tota mena de mobles. JOSEP JUBANY Riera, 53, Barcelona, No compreu sense visitar els meus magatzems Oculistes DR. R. PERPIÑÀ Sant Agustí, 53 Visita el dimecres al matí i dissabtes a la tarda Palla i Alfals COMERCIAL FARRATGERA Sant Llorenç, 18 Telèfon 21. Papers pintats JAUME ALTABELLA Riera, 17 : Extens i variat assortit : Pintura decorativa Perruqueries ARTUR CAPELL Riera, 43, 1.ª Especialitat en l'ondulació permanent del cabell. CASA PATUEL Isorn, 1 i Sant Rafael, 2 Baserat servei en tot. - «On parla francès» Recaders JOAN BOSCH TORRAS Milans, 29 - Tel. 1158 Corresponsal Agència Rei-Solé Telèfon 18667 Dr. Martí Julià, 2 Sastres EMILI DANIS Sant Francesc d'A. 14 - baix : : Tall sistema Müller :

CÒPIES a màquina d'escriure

Rapidesa i pulcritud en tots els treballs

Per encàrrecs: **LLIBRERIA ABADAL** - Riera. - Mataró